

**A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság**

Pfv. III. 21. 996/2012/4. szám

A Kúria a Dr. Boros Dániel Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Boros Dániel ügyvéd) által képviselt felperesnek, a jogtanácsos által képviselt alperes ellen, kártérítés megfizetése iránt, a Balassagyarmati Törvényszéknél 11.P.20.360/2011. szám alatt megindított és másodfokon a Fővárosi Ítéltábla 5.Pf.20.056/2012/6. számú ítéletével befejezett perében, a jogerős ítélet ellen, a felperes részéről 28. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 20.000 (húszezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget és az államnak külön felhívásra 281.800 (kétszáznyolcvanegyezer-nyolcszáz) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes módosított keresetében 10.000 euró forint egyenértékének a megfizetésére kérte kötelezni az alperest a Pp. 2. §-ának (3) bekezdésére hivatkozással. Állította, hogy az alperes az általa lefolytatott közigazgatási perben megsértette a tisztességes eljáráshoz való jogát, több eljárási szabálysértés miatt.

Az alperes a kereset elutasítását kérte, mert álláspontja szerint az alapperben nem sérültek a felperes tisztességes eljáráshoz való jogai, az eljárás ésszerű határidőn belül be is fejeződött.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. A felperes keresetét a Ptk. 339. §-ának (1) és a 349. §-ának (1) és (3) bekezdése alapján vizsgálva megállapította, hogy a felperes a kártérítési felelősség megállapításának alapvető feltételeit nem tudta bizonyítani.

A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta, az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást kiegészítette, a jogi indokait is részben megváltoztatta. Megállapította, hogy az elsőfokú bíróság döntéséből az elutasítás indoka megállapítható, ezért nem volt akadálya annak, hogy a döntést az ítéltábla felülvizsgálja. Utalt arra, hogy alaptalanul sérelmezi a felperes azt, hogy az elsőfokú bíróság döntése nem terjed ki minden kereseti kérelemre, mert a felperesnek egy kereseti kérelme volt, amelyben 10.000 euró forint egyenértékének a megfizetésére kérte kötelezni az alperest és ezt utasította el. A felperes a kereseti

kérelmét különböző tényekre alapította, mert egyrészt hivatkozott a Pp. alapelveinek és eljárási szabályainak a megsértésére, és a Pp. 2. §-ának (3) bekezdésére alapítva mint méltányos összegű kártérítés megfizetését kérte, másrészt azonban hivatkozott arra is - a kereseti kérelem jogalapjának megjelölése nélkül -, hogy a közigazgatási perben hozott döntés téves, jogszabályba ütközik, emiatt a működési engedélyét visszavonták, ami vagyoni és nem vagyoni kárt okozott. A felperes kereseti kérelmének mindkét ténybeli alapja - eljárási szabályok megsértése, az ítéleti döntés helyessége - megjelenik az elsőfokú ítéletben, amely tényeket az elsőfokú bíróság azonos jogalapon bírált el, holott erre nem lett volna lehetősége. A tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét a Pp. 2. §-ának (3) bekezdése, míg az anyagi jogilag téves ítéletre történő hivatkozást a Ptk. 349. §-ának (1) és (3) bekezdése alapján kellett volna elbírálnia, amely a jogi indokolás hiányossága, de a másodfokú eljárásban pótolható.

A másodfokú bíróság ítéletében megállapította, hogy a tisztességes eljáráshoz való jog sérelme körében a felperes alaptalanul hivatkozott a bizonyítási teherről való tájékoztatás elmaradására, mert a közigazgatási határozat felülvizsgálata iránti kereseti kérelmében maga adta elő, hogy jogkérdésről kell a bíróságnak döntenie. A közigazgatási perben az eljáró bíróságnak azt kellett elbírálni, hogy a megállapított tényállásra a jogszabályt az alperes helyesen alkalmazta-e, ennek elbírálása pedig jogkérdés és nem szakkérdés volt, szakértő bevonását nem igényelte. A felperes az alapperben azt állította, hogy egy munkáltatónál, több munkavégzési helyen is látnak el szakmai irányítási feladatokat, de a perben az nem volt vitás, hogy L.A. dolgozó két munkáltatónál kívánt szakmai irányítási feladatokat ellátni. Ehhez képest a tényállás nem volt vitás és a közigazgatási perben eljáró bíróságnak az volt az álláspontja, hogy az adott ténybeli alapon a jogszabályi feltételek nem teljesíthetők. Erre figyelemmel nem volt bizonyításra szoruló tény, a felperest e tények tekintetében bizonyítási kötelezettség nem terhelte, ezért a bíróságnak nem volt miről a felperest tájékoztatni. Megalapozatlanul sérelmezi a felperes a Pp. 3. §-ának (6) bekezdésében írt kötelezettség megsértését is, mert olyan munkaszerződéseket csatolt az alapper alperese a tárgyaláson, amelyet a felperesi képviselő kötött két munkáltatójával, ezért alappal nem hivatkozhat arra, hogy azok tartalmát nem ismerte. A tárgyalás elhalasztásának elmaradását is alaptalanul sérelmezi a felperes, mert a halasztás iránti kérelem a jegyzőkönyv hiányára történő hivatkozással sem volt teljesíthető a Pp. 2. §-ának (4) bekezdésére figyelemmel, és a Pp. 151. §-ának (1) bekezdésében írt feltételek hiányában. Utalt arra, hogy az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a Pp. 7. §-ában írt kötelezettségek megsértése sem állapítható meg, mert a jogorvoslati tájékoztatásra vonatkozó szabályokat a Pp. 220. §-ának (3) bekezdése határozza meg, amelyet az elsőfokú bíróság nem sértett meg. Mindezek alapján a közigazgatási perben a bíróság terhére eljárási szabálysértést megállapítani nem lehetett, ahogy a felperes tisztességes eljáráshoz való joga sem sérült, sérelem hiányában pedig javára „sérelemdíj” nem ítélhető meg.

A közigazgatási perben hozott ítélet „jogszerűtlenségével” kapcsolatban megállapította, hogy a felperes a fellebbezésében arra megalapozottan hivatkozott, hogy az ítélet anyagi jogereje nem zárja ki, hogy a kártérítési per bírósága vizsgálja; a bírósági eljárás és az eljárásban hozott döntés az eljárási és anyagi jogszabályoknak megfelelt-e. Az Alkotmánybíróság több határozatában kifejtette, hogy sem az ítélet anyagi jogereje, sem mindenkire kötelező volta nem zárja ki, hogy az alapeljárásban részt vett fél a határozat jogellenességét állítva kárát és az okozati összefüggés fennállását bizonyítva kártérítési igényt érvényesítsen. A felperes az ítélet jogellenességét és az eljáró bíró felróható magatartását állította és arra hivatkozott, hogy a döntés a vállalkozást ellehetetlenítette, amelyből eredően vagyoni és nem vagyoni kár érte. Megállapította a jogerős ítélet, hogy az ítélet jogellenessége nem állapítható meg, mert a bizonyítékok kirívóan okszerűtlen mérlegelése, vagy különösebb értelmezést nem kívánó, egyértelmű szabály nyilvánvaló téves alkalmazására nem került sor; ilyenre egyébként a felperes nem is hivatkozott. Az alperes terhére jogellenes magatartás nem állapítható meg az ítélet meghozatalával kapcsolatban. Utalt arra, hogy a döntés jogszerűtlenségének megállapítása sem tenné a felperes keresetét megalapozottá, mert a

felperes által állított kár nincs okozati összefüggésben az ítélettel. A felperes által kért tanú meghallgatásának mellőzésére a Pp. 193. §-ára figyelemmel, a közokirat mellett, helyesen került sor.

A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet és abban elsődlegesen a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését kérte és az alperes marasztalását a keresetnek megfelelően, másodlagosan pedig az elsőfokú bíróság új eljárás és új határozat hozatalra utasítását kérte. Arra hivatkozott, hogy a jogerős ítélet nem felel meg az eljárási törvényeknek, jogszabálysértő és megalapozatlan, és összeegyeztethetetlen a Strasbourgi Emberi Jogok Európai Bíróságának joggyakorlatával. A felperes jogi álláspontja szerint a másodfokú bíróság „elbagatelizálta, illetve iratellenesen értékelte és ezt követően figyelmen kívül hagyta az elkövetett alapvető elveket érintő jogsértéseket és jogszerűtlenül nem alkalmazta a Pp. 2. § (3) bekezdésében foglalt objektív felelősséget előíró rendelkezést”. Megfosztotta a másodfokú bíróság a fellebbezéshez való jogát azzal, hogy ugyan észlelte azt, hogy az elsőfokú bíróság nem bírálta el a felperes Pp. 2. § (3) bekezdésére alapított igényét, de e körben nem utasította új eljárásra az elsőfokú bíróságot, hanem maga bírálta el a felperes méltányos elégtételt adó kártérítés iránti igényét.

Hivatkozott arra, hogy nem fogadható el az az indoklás, hogy a Római Egyezményben foglaltak sérelmére, mint jogalapra kártérítési igény nem alapítható, figyelemmel arra, hogy az a hatályos jog részévé vált, és annak értelmezése kapcsán a hazai bíróságot köti az európai bíróság joggyakorlata. Hivatkozott arra, hogy a jogerős ítélet döntése ellentétes az Alkotmánybíróság döntésével (778/D/2000.), mert a kártérítési per bíróságának nem a jogerős ítélet felülvizsgálatát, megváltoztatását, illetve hatályon kívül helyezését kellett vizsgálnia, hanem azt, hogy az alapeljárásban történt-e a közigazgatási bíróság részéről jogellenes cselekmény, és ezzel összefüggésben keletkezett-e a felperesnek kára. A felperes állítása szerint az alapeljárás jogellenességét állította és tényekkel alátámasztva bizonyította kárát, illetve a sérelmezett határozat és a kár közötti okozati összefüggést, továbbá azt, hogy tájékoztatás hiányában nem volt módja a kár elhárítására alkalmas jogorvoslatot igénybe vennie. A közigazgatási bíróság több olyan súlyos és kirívó eljárásjogi hibát vétett, amelynek alapján a jogerős ítéletről kimondható, hogy jogellenes és a felperesnek az üzleti ellehetetlenüléséhez vezetett, felperesnek vagyoni és nem vagyoni kárt okozott. A jogerős ítéletet hozó bíróság, hasonlóan az alapper bírósága szakértelem hiányában alkotott véleményt arról, hogy miként képes, vagy nem képes ellátni a szakmai irányító a feladatkörét egyszerre több cégnél. A bíróság szakértelem hiányában nem ítélt meg azt a kérdést, hogy van-e különbség a két különböző cégnél egyszerre, illetve az egy cégen és különböző telephelyeken belül egyszerre végzett szakmai irányító tevékenység között. A Pp. 221. §-ának (1) bekezdését megsértette a jogerős ítélet, amikor a tanú meghallgatásának mellőzését nem indokolta.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályban tartását kérte.

A felperes a felülvizsgálati kérelmét megalapozó jogsértéseket a peres eljárás tisztességtelenségében, az erre alapított eljárási jogsértések elutasításában, valamint az alperes jogellenes magatartásának bizonyítatlansága téves megállapításában jelölte meg [Pp. 270. § (2) bekezdés]. Ezért a Kúria azt vizsgálta, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt és most ismertetett okokból jogszabálysértő-e.

Tényként rögzíthető, hogy az igazságszolgáltatás három alapelvét, a felperesnek a bírósághoz forduláshoz való jogát, a tisztességes eljáráshoz és a jogviták ésszerű időn belül történő befejezéséhez való jogát az emberi jogok és az alapvető szabadságjogok védelméről szóló, Rómában 1950. november 4-én kelt Egyezmény és az ahhoz tartozó nyolc kiegészítő jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 1993. évi XXXI. törvény 6. cikkének 1. pontja tartalmazza, amely szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyét a törvény által létrehozott és pártatlan bíróság

tisztességesen, nyilvánosan és ésszerű időn belül tárgyalja.

A Pp. 2. §-a ennek megfelelően a bíróság feladatává tette, hogy a feleknek a jogviták elbírálásához, a perek tisztességes lefolytatásához és ésszerű időn belül történő befejezéséhez való jog sérelme kellő alapul szolgál a méltányos elégtételt biztosító kártérítésre [Pp. 2. §-ának (3) bekezdése]. Miután van olyan speciális jogszabály - maga a Polgári perrendtartás -, amely a polgári peres eljárás alapelveinek megsértésével kapcsolatos eljárásról rendelkezik, helyesen járt el az első- és másodfokú bíróság, amikor a jogvita elbírálása során ezt alkalmazta.

A bíróságnak tehát ennek megfelelően azt kellett vizsgálnia, hogy a felperes által hivatkozott jogsérelmek fennállnak-e. E körben azonban az alapeljárásban hozott határozatok ésszerűsége, érdemi megalapozottsága nem vizsgálható felül. A Pp. 2. §-ának (3) bekezdésére alapított kereset ugyanis nem teremthet alapot egy korábbi peres eljárás érdemi felülvizsgálatára, adott esetben a közigazgatási perben hozott határozat érdemi felülbírálatára.

Téves a felperes álláspontja, hogy a másodfokú bíróság nem dönthetett a felperes fellebbezése folytán a Pp. 2. §-ának (3) bekezdésére alapított keresetéről. Az adott esetben a másodfokú bíróság helyesen vizsgálta, hogy az elsőfokú bíróság megsértette-e a Pp. 213. §-ának (1) bekezdését, és a döntése kiterjedt-e minden kereseti kérelemre; helyesen állapította meg, hogy az elsőfokú bíróság döntéséből az elutasítás indoka megállapítható, a jogi indokolás hiányossága pedig a kétfokú eljárásra is figyelemmel orvosolható volt a másodfokú eljárásban. A másodfokú bíróság helyesen állapította meg azt is, hogy a felperes kereseti kérelmének mindkét ténybeli alapja (eljárásjogi szabályok megsértése és az ítéleti döntés helyessége) megtalálható az elsőfokú ítéletben, ezt bírálta el azonos jogalapon az elsőfokú bíróság, amelyet a kétfokú eljárásra is figyelemmel a másodfokú bíróság helyesen megváltoztatta és megalapozottan állapította meg, hogy a jogvita tárgyát, természetét, az eljárás egyedi körülményeit értékelve a per egészére tekintettel a Pp. 2. §-ának (3) bekezdésének alkalmazására alapot adó jogsérelem nem áll fenn. Az elsőfokú bíróság is részletesen vizsgálta, hogy a felperesnek sérültek-e az általa hivatkozott alapjogai, csupán ennek jogi megítélésében tévedett, amit a másodfokú bíróság ítéletében kiegészített. A jogerős ítélet megalapozottan és a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott jogszabályi rendelkezések megsértése nélkül állapította meg, hogy az alapperben eljáró bíróságnak jogkérdést kellett eldöntenie, ezért nem volt bizonyításra szoruló tény, e tények tekintetében a felperest bizonyítási kötelezettség sem terhelte, ezért a bíróságnak nem volt miről a felperest tájékoztatni. Megalapozatlanul sérelmezte a felperes a Pp. 3. §-ának (6) bekezdésében írt kötelezettség megsértését is, mert az ellenérdekű fél által becsatolt munkaszerződések tartalmát a felperes ismerte, ahogy a tárgyalás elhalasztásának elmaradása sem volt jogszabálysértő, az e körben felhívott jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően járt el az elsőfokú bíróság e kérelem elutasításánál [Pp. 2. § (4) és Pp. 151. § (1) bekezdése]. A jogorvoslati tájékoztatással kapcsolatos eljárásjogi szabálysértést is alaptalanul állítja a felperes, figyelemmel a Pp. 220. §-ának (3) bekezdésében írt rendelkezésre.

A felperes kártérítési igényét az alapperben eljáró bíróság hibájára - jogellenes eljárására és határozatára - is alapította, mert állítása szerint e hibák miatt született olyan döntés, amely neki vagyoni és nem vagyoni kárt okozott, azaz a bírósági jogkörben okozott kárai megtérítését kérte. A kereset e tényállással kapcsolatos elbírálására ezért a Ptk. 349. §-ának (3) bekezdése értelmében a 349. § (1) bekezdése az irányadó. A kártérítési felelősség akkor állapítható meg, ha a Ptk. 349. §-ának (1) bekezdésében meghatározott speciális és a szerződésen kívül okozott kárért való általános polgári jogi felelősségnek a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdésében foglalt együttes feltételei fennállnak.

Bíróági jogkörben okozott kárról akkor lehet szó, ha az igazságszolgáltatás gyakorlásával, tehát a bíróság feladatainak teljesítése körében megvalósított tevékenységgel, vagy mulasztással okozati összefüggésben keletkezett. Az ilyen kár megtérítését igénylőnek kell az általános szabályoknak megfelelően bizonyítania, hogy a bíróság a jogellenes tevékenységével, vagy mulasztásával okozati összefüggésben álló kára keletkezett. A bírósággal szemben indított kártérítési per azonban nem jelenthet új jogorvoslati lehetőséget a fél számára a kedvezőtlen döntést tartalmazó jogerős ítélet felülvizsgálatára és nem szolgálhat kártérítési alapjául, ha a fél a jogerős ítéletet érdemben, vagy eljárási szabálysértésre hivatkozva továbbra is vitatja.

A felperes kártérítési keresete folytán azt kellett vizsgálni, hogy az alperes az alapperben neki felróható okból, téves jogértelmezéssel, illetőleg jogalkalmazással a bizonyítékok kirívóan okszerűtlen mérlegelésén alapuló és a felperes károsodását okozó döntést hozott-e. A másodfokú bíróság rámutatott arra, hogy a felperes a fellebbezésében megalapozottan hivatkozik, hogy az ítélet anyagi jogereje nem zárja ki, hogy a kártérítési perben a fél a határozat jogellenességét állítva kárát és az okozati összefüggés fennállását bizonyítva kártérítési igényét érvényesítse, azaz az elsőfokú bíróság ezzel ellentétes álláspontját nem osztotta.

Az adott esetben azonban ilyen jogellenes magatartás az alperes részéről nem állapítható meg, mert a szakértői bizonyítás elrendelése a jogkérdés elbírálása miatt nem volt indokolt, ezért e körben tájékoztatási kötelezettség sem terhelte a bíróságot, a jogkérdés elbírálása körében pedig a bíróság a becsatolt munkaszerződések alapján értékelte és mérlegelte az adott jogviszonyra vonatkozó feltételek teljesítését, miszerint az egyik munkáltató által fizetett munkaidőben és telephelyén a másik munkáltató szakmai irányítási feladatait nem láthatja el ugyanaz a dolgozó. Az alperes jogellenes magatartása - az anyagi jogszabályok nyilvánvalóan téves alkalmazása és a bizonyítékok nyilvánvalóan helytelen mérlegelése - nem állapítható meg, ezért a kártérítő felelősségének a megállapítására sem kerülhet sor.

Arra helyesen hivatkozik a felperes, hogy az ítélet indokolásában ki kell térni a bizonyítás mellőzésének indokaira, s erre az adott esetben nem került sor, önmagában azonban ez nem minősül olyan kirívóan súlyos jogalkalmazási tévedésnek, amely megalapozná az alperes kártérítési felelősségét.

A felülvizsgálati kérelem IV. pontjában hivatkozott NKH (Nemzeti Közlekedési Hatóság) engedélyek visszavonásával kapcsolatos eljárása sem a közigazgatási határozat felülvizsgálata iránti pernek, sem az adott kártérítési per első- és másodfokú eljárásának nem volt tárgya, ezért a felülvizsgálati eljárásban mint új körülménynek a vizsgálatára nem is kerülhet sor.

Tévesen hivatkozik a felperes arra, hogy a kártérítési perben eljáró bíróság szakértelem hiányában nem dönthetett volna az alapperben eljáró bíróság eljárásáról; a kártérítési perben épp a felperes által felhívott Alkotmánybíróság döntései alapján azt kell vizsgálnia a bíróságnak, hogy volt-e jogellenes eljárása, amely nem szakkérdés, hanem a bíróság döntési körébe tartozik.

A bíróság jogerős ítéletében a bizonyítékok okszerű mérlegelése alapján megállapított tényállásból helyesen következtetett arra, hogy az alperesnek nincs jogellenes magatartása, ezért a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdése szerinti feltételek nem állapíthatók meg és kártérítésre kötelezésének nincs helye.

A kifejtettekre tekintettel a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okok miatt nem jogszabálysértő, ezért azt a Kúria a Pp. 274. §-ának (1) bekezdése szerint tárgyaláson kívül hozott határozatával a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A Pp. 270. §-ának (1) bekezdése szerint alkalmazott Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte a felülvizsgálati eljárásban pervesztes felperest az alperes felülvizsgálati eljárási költségének a

megfizetésére, míg a felülvizsgálati illeték viseléséről szóló rendelkezés a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdésén alapul, amelynek összegét a felülvizsgálati kérelem benyújtásakor euró forint értékének figyelembevételével állapított meg (1 euró 281,80 forint).

Budapest, 2013. április 24.

*Dr. Molnár Ambrus s.k. a tanács elnöke, Dr. Almásy Mária s.k.
előadó bíró, Dr. Szűcs József s.k. bíró*

A kiadmány hitelélül:

*kúriai tisztviselő
HM*